

ROMÂNIA
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SPLAIUL INDEPENDENȚEI NR.5, SECTOR 4
BUCUREȘTI, COD POSTAL 050091
SECȚIA A V-A CIVILĂ

Destinatar:

București, Cu domiciliul ales în Bd.
Pache Protopopescu, nr. 31, et. 2, ap.
3, sector 2, PERESOANA CU
PRIMIREA CORESPONDENTEI
BURADA ALEXANDRA

DOSARUL NR. [REDACTAT]

Materia: Litigii cu profesioniștii
Stadiul procesual al dosarului: Recurs
Obiectul dosarului: contestație creditor Legea 77/2016
Complet: s5 complet 5 r

**COMUNICARE
HOTARÂRE CIVILĂ**

NR. [REDACTAT] DIN DATA DE [REDACTAT]

Stimată doamnă/Stimate domn,

vă comunicăm, alăturat, copia hotărârii civile nr. [REDACTAT] pronunțată la data de 14 Octombrie 2021, de către CURTEA DE APEL BUCUREȘTI SECȚIA A V-A CIVILĂ.

L.S. PRESEDINTE
(stampila)

Semnătura grefier,

A handwritten signature in black ink, likely belonging to the court clerk, written over a faint circular stamp.

A.P. 03.12.2021 07:31:04, nr. comunicare: 3 din 5

Cod ECLI [REDACTAT]
Dosar nr. [REDACTAT] (Număr în format vechi [REDACTAT])

R O M Â N I A
CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A V A CIVILĂ
DECIZIE Nr. [REDACTAT]

Ședința publică de la 14 Octombrie 2021

Completul compus din:

PREȘEDINTE : ȘTEFAN CIPRIAN CMECIU

Judecător : ALINA LOREDANA POPESCU

Judecător : ADINA CORBOȘ

Grefier : NASTICA FÎȘCO

Pe rol fiind judecarea cererii de recurs formulată de recurenții – pârâți [REDACTAT] – [REDACTAT] și [REDACTAT] împotriva Deciziei civile nr. [REDACTAT] pronunțată de Tribunalul București – Secția a VI a Civilă în dosarul nr. [REDACTAT] în contradictoriu cu intimata – reclamantă [REDACTAT], cauza având ca obiect contestație creditor întemeiată pe Legea nr.77/2016.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 30.09.2021, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, care face parte integrantă din prezenta, când Curtea, din lipsă de timp pentru a delibera și pentru a da posibilitate părților să depună concluzii scrise, a amânat pronunțarea la de 14.10.2021 și a hotărât următoarele :

C U R T E A

Deliberând asupra recursului de față, reține următoarele:

I. Prin Decizia civilă nr. [REDACTAT] pronunțată de Tribunalul București – Secția a VI a Civilă în dosarul nr. [REDACTAT] s-a respins apelul principal declarat de apelanții - pârâți [REDACTAT] și [REDACTAT] împotriva Sentinței civile nr. [REDACTAT] pronunțată de Judecătoria Sectorului 3 București în dosarul nr. [REDACTAT] ca neîntemeiat, s-a admis apelul incident declarat apelanta - reclamantă [REDACTAT] împotriva aceleiași sentințe, au fost înlăturate considerentele primei instanțe prin care s-a reținut a fi îndeplinită condiția obiectivă a impreviziunii și au fost obligați apelanții [REDACTAT] și [REDACTAT] la plata sumei de 20 lei cu titlu de cheltuieli de judecată constând în taxa judiciară de timbru.

Pentru a pronunța această soluție, instanța de apel a reținut că a fost formulată o contestație de către reclamanta [REDACTAT] în contradictoriu cu pârâții [REDACTAT] – [REDACTAT] și [REDACTAT] prin care s-a solicitat constatarea neîndeplinirii condițiilor de admisibilitate a notificării de dare în plată formulate de debitori, cu obligarea acestora la plata cheltuielilor de judecată.

S-a învederat că prin Sentința civilă nr. [REDACTAT] pronunțată de către Judecătoria Sectorului 3 București în dosarul nr. [REDACTAT] a fost admisă contestația, în baza art.7 al.5 din Legea nr.77/2016 au fost repuse părțile în situația anterioară emiterii de către debitori a notificării de dare în plată nr. [REDACTAT] înregistrată de creditor sub nr. [REDACTAT], au fost obligați pârâții la plata către reclamantă a sumei de 20 lei reprezentând cheltuieli de judecată constând în taxa judiciară de timbru, s-a luat act de declarația reclamantei în sensul că va solicita cheltuieli de judecată reprezentând onorariu de avocat pe cale separată și a fost respinsă cererea reconvențională ca neîntemeiată.

Instanța de apel a reținut că între părți a fost încheiat contractul de facilitate de credit nr. [REDACTAT] ce avea ca obiect acordarea unui credit ipotecar în valoare de 121.000 CHF, în scopul achiziției unui imobil, pe o durată de 360, garantat prin contractul de ipotecă autentificat sub nr. [REDACTAT] de Notar Public Andreea Dumitrașcu.

Ulterior, debitorii au înaintat băncii creditoare notificarea de dare în plată nr. [REDACTAT], formulată în temeiul prevederilor Legii nr.77/2016, prin care au solicitat fie adaptarea contractului conform celor două variante de readaptare propuse, fie încetarea sa prin transferul dreptului de proprietate asupra imobilului ipotecat, în vederea stingerii obligației contractate.

Ca urmare a acestui fapt, banca creditoare a investit prima instanță cu o acțiune având ca obiect contestație, formulată în baza Legii nr.77/2016, prin care a solicitat să se constate neîndeplinirea condițiilor de admisibilitate a notificării formulate de debitori, cu obligarea acestora la plata cheltuielilor de judecată.

Au fost redată dispozițiile art.4 din Legea nr.77/2016 și s-a învederat că în mod judiciar prima instanță a reținut îndeplinirea condițiilor prevăzute de acest text de lege, respectiv :

- condiția prevăzută la lit.a (creditorul și consumatorul fac parte din categoriile prevăzute la art. 1 alin. (1) astfel cum acestea sunt definite de legislația specială) este îndeplinită, contractul de credit fiind încheiat între consumatori și profesionist

- condiția prevăzută la lit.b este îndeplinită deoarece quantumul sumei împrumutate, la momentul acordării, nu depășea echivalentul în lei al 250.000 euro, sumă calculată la cursul de schimb publicat de către Banca Națională a României în ziua încheierii contractului de credit

- condiția prevăzută la lit.c este îndeplinită deoarece apelanții au garantat creditul cu un imobil având destinația de locuință prin contractul de ipotecă autentificat sub nr. [REDACTAT] de Notar Public Andreea Dumitrașcu

- condiția prevăzută la lit.d este îndeplinită având în vedere faptul că apelanții nu au fost condamnați printr-o hotărâre definitivă pentru infracțiuni în legătură cu creditul pentru care se solicită aplicarea legii, la dosarul cauzei fiind anexat cazierul judiciar.

S-a învederat că prin Decizia CCR nr.623/25.10.2016 s-a constatat că dispozițiile art.11 teza întâi raportate la art.3 teza a doua, art.4, art.7 și art.8 din Legea nr.77/2016 sunt constituționale în măsura în care instanța de judecată verifică și condițiile referitoare la impreviziune.

A considerat instanța de apel că în cauză nu sunt îndeplinite condițiile (obiectivă și subiectivă) pentru a fi constatată intervenția impreviziunii.

Au fost redată o parte din considerentele Deciziilor CCR nr.623/2016 și nr.62/2017 și s-a apreciat că în speță nu este vorba de un risc supra-adăugat, respectiv a unui eveniment excepțional, care nu putea fi prevăzut la încheierea contractului de credit și care ar face excesiv de oneroasă executarea obligației apelantei.

Deși devalorizarea monedei naționale în raport cu moneda CHF este un eveniment extern, independent de voința părților, apelanții [REDACTAT] și [REDACTAT] au fost cei care au ales, în baza principiului autonomiei de voință, să contracteze împrumutul într-o altă monedă decât cea națională, respectiv în franci elvețieni.

Majorarea valorii francului elvețian într-o perioadă mare nu poate fi apreciată ca fiind imprevizibilă întrucât era de notorietate faptul că și alte valute au avut o asemenea evoluție.

S-a indicat că în perioada 2007 - 2018 valoarea francului elvețian a crescut de la 2,1514 lei la 4,286 lei, însă această creștere nu a fost bruscă, ci s-a derulat treptat și constant pe parcursul celor 11 ani de creditare.

A fost menționat că această dublare a valorii francului elvețian într-o perioadă de 11 ani nu poate fi apreciată ca fiind imprevizibilă întrucât este de notorietate faptul că și alte valute au avut o asemenea evoluție, unul dintre exemple fiind creșterea monedei euro în perioada 2001 - 2009 de la 2,47 lei la 4,22 lei.

Instanța de apel a precizat că de-a lungul timpului, anterior cu 9 ani încheierii contractului de credit de către părți, francul elvețian a mai cunoscut o creștere semnificativă, la data de 05.12.1998 valoarea unui CHF fiind de 0,8158 lei.

S-a apreciat că nu poate fi apreciată această creștere a valorii francului elvețian ca fiind o împrejurare ce nu putea fi prevăzută de părți la momentul încheierii contractului, în condițiile în care și anterior încheierii contractului au fost fluctuații majore ale leului față de diferite valute, aceste fluctuații fiind de notorietate.

Mai mult, având în vedere faptul că perioada contractuală agreată cu banca contestatoare este de 360 luni, apelanții consumatori ar fi putut prevedea în mod rezonabil aprecierea monedei străine în care au contractat întrucât orice contract de credit în valută este supus riscului valutar.

A concluzionat instanța de apel că în speță nu este întrunită condiția obiectivă a impreviziunii, astfel cum în mod greșit a reținut prima instanță.

Cu privire la condiția subiectivă a impreviziunii s-a apreciat că nici aceasta nu este îndeplinită întrucât pentru executarea obligației de plată nu era necesar ca apelanții să facă un efort nerezonabil, nefiind în prezenta unei onerozități excesive cu consecința dezechilibrării contravalorii prestațiilor și a pierderii interesului în menținerea tale quale a contractului.

Deși apelanții [redacted] și [redacted] au susținut că au acționat cu bună-credință, s-a indicat că aceștia nu se regăseau în situația prevăzută de Legea nr.77/2016 întrucât nu au demonstrat că nu își mai pot îndeplini obligațiile contractuale.

S-a arătat că veniturile salariale ale acestor apelanți au crescut substanțial de la momentul încheierii contractului de credit și până la momentul înaintării notificării, precum și faptul că aceștia și-au achitat ratele contractuale în termen până în anul 2016, când a intrat în vigoare Legea dării în plată.

De la momentul încetării achitării ratelor de credit și până la momentul formulării notificării apelanții nu au probat faptul că veniturile lor salariale s-au diminuat în raport cu nivelul ratei de credit astfel încât să justifice faptul că nu își mai pot îndeplini obligațiile contractuale.

Instanța de apel a apreciat că obligația apelanților consumatori nu a devenit excesiv de oneroasă câtă vreme, cu toate că rata lunară datorată băncii a crescut de la circa 1.250 lei la aproximativ 3.149 lei, veniturile debitorilor au cunoscut aceeași curbă ascendentă, cunoscând o creștere de circa 130% din momentul acordării creditului până la data notificării băncii creditoare.

S-a susținut că pentru aplicarea Legii nr.77/2016 nu este suficientă invocarea creșterii substanțiale a valorii monedei străine având în vedere că, potrivit considerentelor Deciziei CCR nr.623/2016, pentru ca obligația să devină excesiv de oneroasă trebuie demonstrat că patrimoniul debitorului era afectat într-o manieră semnificativă în sensul de a se releva disproporția vădită între activul patrimonial dobândit prin obținerea creditului și pasivul care trebuie suportat pentru restituirea acestuia.

În final, instanța de apel a menționat că urmează a fi respins apelul declarat de către apelanții - pârâți ca neîntemeiat și admis apelul incident formulat de către apelanta – reclamantă în sensul înlăturării considerentelor primei instanțe cu privire la îndeplinirea condiției obiective a impreviziunii.

II. Împotriva acestei decizii au declarat recurs apelanții - pârâți [redacted] – [redacted], solicitând admiterea recursului, casarea hotărârii atacate și trimiterea / reținerea cauzei spre rejudecare.

În motivare s-a făcut o prezentare a situației de fapt și s-a susținut că sunt incidente motivele de casare prevăzute de art.488 al.1 pct.5 și pct.8 NCPC.

S-a pretins că hotărârea recurată este nelegală, fiind incident motivul de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.5 NCPC întrucât a fost încălcat art.22 al.7 NCPC ce prevede în sarcina judecătorului obligația de a ține seama de principiile generale ale dreptului, în speța fiind încălcat principiul efectului util al actului juridic reprezentat de Legea nr.77/2016 și deciziile obligatorii ale Curții Constituționale întrucât li se oferă o interpretare ce conduce la inaplicabilitatea acestui act normativ.

Referitor la motivul de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.8 NCPC s-a susținut că decizia recurată a fost dată cu interpretarea și aplicarea greșită a art.969 și art.970 Cod civil 1864, a dispozițiilor Legii nr.77/2016, respectiv a teoriei impreviziunii, principiului echității și buneii – credințe, incidenței riscului supra-adăugat în contract, așa cum acestea au fost interpretate prin deciziile obligatorii ale instanței de contencios constituțional nr.623/2016, nr.62/2017 și nr.415/2018, precum și pentru încălcarea art.5 al.1 teza II din Directiva CEE 93/13, a art.1 al.2 din Legea nr.193/2000 și a jurisprudenței CJUE în această materie.

A fost menționat că hotărârea instanței de apel este nelegală sub aspectul analizei condițiilor impreviziunii contractuale, astfel cum acestea au fost configurate prin deciziile Curții Constituționale a României nr.623/2016, nr.62/2017 (condiția obiectivă) și nr.415/2018 (condiția subiectivă) și reconfirmate prin Decizia CCR nr.731/2019.

Prin cererea de recurs s-a susținut că, potrivit art.147 din Constituție și art.31 din Legea nr.47/1992, Deciziile CCR nr.415/2018 și nr.731/2019 sunt general obligatorii, astfel că trebuie avute în vedere la soluționarea litigiului.

Recurenții – pârâți au mai pretins că instanța de apel a încălcat dispozițiile art.22 al.7 NCPC, fiind incident motivul de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.5 NCPC.

S-a indicat că art.22 al.7 NCPC prevede că „Ori de câte ori legea îi rezervă judecătorului puterea de apreciere sau îi cere să țină seama de toate circumstanțele cauzei, judecătorul va ține seama, între altele, de principii generale ale dreptului, de cerințele echității și de buna-credință”.

Au arătat recurenții – pârâți că instanța de apel a încălcat acest text de lege întrucât în interpretarea normelor Legii nr.77/2017 și Deciziilor CCR nr.623/2016, nr.62/2017 și nr.415/2018 a încălcat principiul general al dreptului redat prin adagiul latin *actus interpretandus est potius ut valeat quam ut pereat*, respectiv principiul efectului util - interpretarea se face în scopul de a produce efecte juridice.

Considerentele deciziei recurate, ce conduc la ideea eronată a excluderii de plano din sfera riscului supra-adăugat a devalorizării leului față de CHF și implicit la imposibilitatea aplicării remediei impreviziunii în cazul contractelor de credit încheiate în CHF/moneda străină, încălcă concluzia ce se desprinde din ansamblul considerentelor Deciziilor CCR nr.623/2016 și nr.62/2017, respectiv recunoașterea/sporirea rolului determinant al instanței în aplicarea remediei impreviziunii, prin analizarea de către judecător a condițiilor obiective și subiective, pentru a se evita astfel aplicarea ope legis a acesteia în cazul contractelor de credit încheiate în CHF și nu incompatibilitatea acestor contracte cu Legea nr.77/2016.

Este încălcată și regula de drept conform careia orice norma trebuie interpretată în sensul în care aceasta produce efecte, printr-o atare hotărâre Legea nr.77/2016 și jurisprudența CCR fiind lipsite de efecte.

A fost învederat că prin Decizia CCR nr.731/2019 s-au consolidat apărările debitorilor din prezenta cauză cu privire la calificarea fluctuației valutare ca fiind un risc supra-adăugat și nu un risc inerent.

S-a susținut că instanța de apel și-a limitat în mod nejustificat puterea de apreciere recunoscută de legiuitor și de judecătorul constituțional, realizând o interpretare a normelor de drept incidente în maniera în care acestea nu produc efecte și nu pot fi accesate de consumatori.

Recurenții pârâți au concluzionat că decizia supusă controlului de legalitate nu respectă art.22 al.7 NCPC raportat la principiul interpretării normelor legale în sensul în care acestea produc efecte și conduce la pronunțarea unei soluții nelegale, ce se impune a fi casată.

Referitor la motivul de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.8 NCPC s-a susținut că decizia recurată a fost dată cu încălcarea / aplicarea greșită a normelor de drept material, respectiv a art.5 al.1 teza II din Directiva CEE 93/13 și art.1 al.2 din Legea nr.193/2000, precum și jurisprudența unională generată de acest act normativ al Uniunii Europene, art.969 și art.970 Cod civil 1864, Legii nr.77/2016 și Deciziei CCR nr. 623/2016 și a celor ce au urmat în această materie.

Au considerat recurenții că prin concluzia ce se desprinde din considerentele deciziei recurate, respectiv că debitorii sunt cei care și-au asumat riscul unei eventuale fluctuații valutare, sunt încălcate principiul *dubio pro consumer*, scopul și spiritul Legii nr.77/2016 și deciziile CCR.

S-a învederat că, deși au trecut trei ani de la Decizia CCR nr.623/2016, în practica judiciară nu s-a cristalizat un punct de vedere unitar în privința calificării acestui eveniment (deprecierea fulminantă a leului în fața francului elvețian) ca fiind un risc inerent sau un risc supra – adăugat al contractului / ca fiind un eveniment ce putea fi sau nu prevăzut / ca fiind un eveniment a cărui apariție creează sau nu premisele aplicării impreviziunii.

Recurenții – pârâți au pretins că o hotărâre care statuează că un eveniment nu reprezintă un risc supra-adăugat, ci un risc inerent contractului, fără a avea în vedere în această evaluare criteriile menționate de punctul 98 din Decizia nr.623/2016 (obligatorii), reprezintă o hotărâre nelegală, pronunțată cu greșita interpretare a normei de drept material ce face obiectul judecății (art.969 Cod civil de la 1864 coroborat cu pct.98 din Decizia CCR nr.623/2016).

A fost indicat că rezultatul calificării riscului valutar ca fiind inerent contractului de credit și nu supra-adăugat nu se grefează pe o evaluare care să aibă în vedere criteriile impuse de punctul 98 din Decizia 623/2016, respectiv : analiza calității și pregătirii economice / juridice a cocontractanților (dihotomia profesionist/consumator), analiza prestațiilor stabilite prin contract, analiza riscului deja materializat și suportat pe perioada derulării contractului de credit

S-a precizat că riscul deja materializat constă în totalitatea ratelor lunare dublate ce au fost susținute de debitori pe parcursul a aproape 10 ani contractuali, conducând la plata unor sume majorate și este augmentat de devalorizarea imobilului constituit garanție (ce trebuia luat în calcul în virtutea pct.122 din Decizia nr.623/2016), însă nici acestea nu au fost evaluate și analizate în hotărârea recurată.

Condițiile economice existente la momentul încheierii contractului de credit (cursul valutar leu/CHF din 2008) permiteau realizarea voinței părților, însă condițiile economice actuale (cursul de schimb din 2016 - 2019) nu mai permit realizarea voinței părților, astfel cum aceasta a fost configurată inițial, ci determină un dezechilibru direct proporțional între efortul depus de debitor pentru a executa prestația și lejeritatea majorării câștigului creditorului.

Aceste noi condiții economice (independente de voința părților) conduc la pierderea utilității sociale a contractului de credit.

A fost menționat că nici aceste împrejurări nu au fost evaluate de instanța de apel în analiza riscului supra-adăugat, fiind ignorat pct.98 din Decizia CCR nr.623/2016.

S-a reiterat că prin Decizia CCR nr.731/2019 au fost invalidate considerentele instanței de apel ce exclus riscul valutar din sfera riscului supra-adăugat, riscul valutar reprezentând un element generator de impreviziune (un risc supra-adăugat).

Referitor la condiția subiectivă s-a învederat că prin considerentele Deciziilor CCR nr.415/2018 și nr.731/2019 s-a statuat necesitatea analizei ruinei contractuale și nu a ruinei personale a debitorului, fiind indicat că instanțele de judecată în aprecierea impreviziunii trebuie să evalueze exclusiv prestațiile părților din contractul de credit, fără a se raporta la situația financiară a debitorilor (exterioră contractului de credit).

În drept, s-au invocat dispozițiile art.453, art.483 și urm., art.488 al.1 pct.5, 6 și 8 NCPC, art.969 - 970 Cod civil 1864, Legea nr.77/2016, art.5 al.1 teza II din Directiva CEE 93/13, art.1 al.2 din Legea nr.193/2000 și jurisprudența CJUE, Deciziile CCR nr.623/2016, nr.62/2017, nr.638/2016, nr.639/2016, nr.695/2016, nr.696/2016, nr.15/2017, nr.35/2017, nr.92/2017, nr.93/2017, nr.94/2017, nr.95/2017, nr.238/2017, nr.240/2017, nr.357/2017, nr.358/2017, nr.359/2017, nr.367/2017, nr.391/2017, nr.565/2017, nr.566/2017, nr.567/2017, nr.568/2017, nr.569/2017, nr.570/2017, nr.571/2017, nr.614/2017, nr.617/2017, nr.618/2017, nr.619/2017, nr.620/2017, nr.415/2018, nr.731/2019, precum și toate prevederile invocate în cuprinsul cererii de recurs.

III. La data de 26.07.2021, prin Serviciul Registratură, intimată – reclamantă

a depus la dosar **întâmpinare** prin care a solicitat respingerea cererii de recurs ca nefondată.

În motivare s-a făcut o scurtă prezentare a situației de fapt și s-a indicat că instanța de apel, analizând impreviziunea, a constatat faptul că debitorii și-au asumat suportarea fluctuațiilor de curs valutar în temeiul art.6.1 din convenția de credit.

S-a adăugat că instanța de apel a mai reținut că fluctuațiile valutare au fost previzibile, astfel încât, pe lângă asumarea riscului de către debitori și posibilitatea de a prevedea împrejurarea că pe o perioadă de 30 de ani cursul va suferi modificări nu a fost exclusă de către debitori.

A fost menționat că raționamentul instanței de apel se realizează pe deplin considerentelor Deciziei CCR nr.623/2016 întrucât a fost dată eficiență celor statuate de către Curtea Constituțională în cele două decizii invocate de către recurenți.

Au fost redată o parte din considerentele Deciziilor CCR nr.623/2016 și nr.62/2017 și s-a învederat că, dacă în analiza aplicabilității teoriei impreviziunii, ne limităm la a constata că a crescut simțitor cursul Euro, atunci, pentru ca acest curs a crescut pentru toți participanții la viața economică ce intra în contact cu această monedă (toți consumatorii cu credite în Euro dar și băncile, deopotrivă), se aflau în situația echivalentă celei reținute de către CCR, a unei impreviziuni aplicabile ope legis.

Intimata – reclamantă a considerat că instanța de judecată a dat eficiență Legii nr.77/2016, însă în analiza efectuată a constatat ca motivul invocat de către recurenți în susținerea aplicării impreviziei nu este întemeiat.

Prin întâmpinare s-a mai susținut că Decizia CCR nr.731/06.11.2019 nu este aplicabilă în speță, nefiind obligatorie pentru instanțele de judecată.

S-a pretins că această decizie a fost pronunțată de către Curtea Constituțională în temeiul art.146 lit.a și art.147 al.4 din Constituție, precum și al art.111 al.1 lit.a, art.15 al.1 și art.18 al.2 din Legea nr.47/1992.

Or, deciziile obligatorii pentru instanțele de judecată ca urmare a dispozițiilor art.31 al.1 din Legea nr.47/1992 au fost pronunțate în temeiul art.29 - 31 din Legea nr.47/1992 și nu în temeiul art.15 și 18 din actul normativ anterior arătat.

Au fost redată fragmente din Decizia CCR nr.731/2019 și s-a învederat că, pentru a respecta criteriile stabilite de Curte, creșterea valutară nu poate fi o creștere obișnuită, o creștere constantă, de un nivel moderat, ci, pentru a conduce la constatarea impreviziei, este necesar ca respectiva creștere să aibă o anumită amploare, astfel încât, prin efectele sale, să nu fi putut fi avută în vedere de cocontractanți.

În plus, cursul de schimb trebuie să se mențină o anumită perioadă la acest nivel ridicat, conducând astfel la o dezechilibrare perpetuă ori cel puțin cvasi-perpetuă a relațiilor contractuale.

A fost indicat că :

- stabilirea cuantumului fluctuației valutare în funcție de cursul valutar înregistrat la data acordării creditului contravine Deciziei CCR nr.731/2019
- nu pot fi valorificate elemente circumstanțiale, precum fluctuațiile inerente riscului valutar raportat la perioada de timp îndelungată de derulare a contractului de credit
- prezumția de impreviziune fundamentată pe o fluctuație valutară având o anumită consistență valorică și persistență temporală se aplică numai în măsura în care este îndeplinită și condiția subiectivă ca debitorul să nu fi provocat el însuși situația obiectivă reținută sau să nu fi avut intenția expres materializată de a se angaja în executarea unui risc supraadăugat asociat contractului de credit
- creșterea valutara invocată de recurenți nu respectă condiția persistenței temporale, astfel cum a fost stabilită prin Decizia nr.731/2019
- debitorii au încheiat actul adițional nr. [REDACTAT] când cursul valutar era de 3,6072 lei pentru 1 CHF, iar notificarea de dare în plată a fost formulată la data de [REDACTAT] când cursul valutar era de 3,6072 lei pentru 1 CHF, fiind o diferență 0,3697 lei.

Intimata – reclamantă a mai susținut că este neîntemeiat și motivul de recurs vizând greșita aplicare a normelor de drept material referitoare la instituția impreviziei.

În contractele de credit având ca obiect contractarea unui credit în valută nu trebuie ignorate dispozițiile art.1578 și art.1584 Cod civil de la 1864, care consacră principiul nominalismului.

Acest principiu a fost respectat jurisprudențial de către instanța supremă încă din 1924, iar problema riscului unui astfel de contract nu poate să ignore dispozițiile art.1577 Cod civil de la 1864.

Cât privește suma împrumutată și moneda în care aceasta a fost acordată, acestea sunt aspecte care țin de libera apreciere a părților contractului de împrumut.

Odată selectată o anumită monedă a creditului, fluctuația cursului valutar al monedei este de notorietate și părțile contractuale nu ar putea porni de la premisa existenței unui curs valutar nemodificabil pe toată durata de creditare dacă în cadrul contractului de împrumut nu există prevederi în acest sens.

S-a menționat că în mod evident consumatorii aveau posibilitatea de a afla cu ușurință informații certe, precise cu privire la stabilitatea/instabilitatea cursului : cu titlu exemplificativ, din istoricul evoluției cursului de schimb CHF/RON din perioada 1999 - 2009 se poate observa că această monedă a comportat o apreciere consistentă.

A fost menționat că la stabilirea îndeplinirii criteriului obiectiv al impreviziei și stabilirea creșterii cursului valutar ca fiind un asemenea motiv trebuie luat în considerare art.970 teza finală Cod civil de la 1864 și anume aceea potrivit căreia convențiile legal încheiate obligă nu doar la aspectele

expres menționate în cuprinsul acestora, ci și la toate urmările ce echitatea, obiceiul sau legea dă obligației după natura sa.

Or, în cauza dedusă judecării, urmările pe care le dă legea obligației contractate sunt cele prevăzute la art.1577, 1578 și 1584 Cod civil de la 1864, respectiv cele care obligă la restituirea sumei în moneda contractată, indiferent de valoarea cursului valutar, fluctuație asumată de către debitori odată cu încheierea contractului de credit.

Împrejurarea asumării riscului valutar derivă nu doar din dispozițiile legale mai sus arătate, ci și din prevederile contractuale care arată în mod expres că debitorul și-a asumat restituirea împrumutului bancar în moneda de creditare :

- în ce privește rambursarea ratelor de credit, părțile au stipulat la art.VI lit. 6.1 faptul ca se va face lunar în valuta în care a fost acordat creditul, conform graficului de rambursare anexat la convenție : - începând cu luna a 7-a de la acordare creditului: dobânda lunara calculata la soldul facilităților de credit; - începând cu luna a 49-a de la acordarea creditului: principalul și dobânda lunara calculata la soldul facilităților de credit.
- cu referire la modul de plata, partile au stipulat la art. VI. 6.1 următoarele variante: 6.1.1. prin ordin de plata rata se va transfera din contul împrumutatului deschis la orice banca din Romania, în contul creditorului, deschis la [REDACTED]; împrumutatul va suporta toate eventualele comisioane ocazionate de efectuarea plății prin intermediul ordinului de plata; 6.1.2. prin ordin de plata din contul împrumutatului deschis la [REDACTED] în contul creditorului deschis la [REDACTED] împrumutatul va suporta toate eventualele comisioane ocazionate de efectuare plății prin intermediul ordinului de plata; 6.1.3. prin debitare directa, din conturile împrumutatului/codebitorului, deschise la [REDACTED] prin intermediul Mandatarului Creditorului [REDACTED]. În scopul rambursării creditului, împrumutatul autorizează mandatarul creditorului să încaseze, fără acordul sau prealabil, orice sume datorate de acesta în baza prezentului contract, prin debitarea automata, la scadente, a conturilor sale curente deschise la mandatarul creditorului.
- relevanta în contextul evaluării suportării riscului contractului a fost și stipulația cuprinsa la art. VI pct. 6.2 care prevede ca "Dacă în contul curent nu exista disponibil suficient pentru stingerea obligației de plata scadenta, mandatarul creditorului, la libera sa apreciere, are dreptul, dar nu și obligația, de a debita cu suma corespunzătoare orice alt cont de disponibilități sau de depozit(chiar neajuns la termen) al împrumutatului/codebitorului, inclusiv conturile de cârd prezente și viitoare, în scopul efectuării plăților viitoare. Mandatarul creditorului este împuternicit de împrumutat/codebitor prin prezentul contract să efectueze, dacă este cazul, și schimbul valutar în numele și pentru acesta, utilizând propriile cotații și completând documentele aferente acestei operațiuni. Eventualele diferențe de curs valutar vor fi suportate de împrumutat/codebitor".

S-a pretins că asumarea riscului valutar de către debitori are valoarea unei clauze de asumare a riscului schimbării împrejurărilor în sensul pe care teoria impreviziunii îl da acestei condiții (negative), blocând astfel aplicarea impreviziunii în cauză indiferent de amploarea riscului survenit.

Intimata – reclamantă a considerat că nu s-ar putea pune problema aplicabilității impreviziunii în condițiile în care moneda creditului este aceeași ca la încheierea contractului, prestația contestatorului nu a crescut, fiind întotdeauna alegerea împrumutatului în ceea ce privește moneda creditului.

Un aspect esențial este legat de faptul ca banca a acordat clienților un credit în CHF și nu un credit în RON, iar acest lucru presupune ca i s-a virat în cont suma împrumutată în CHF și ca va trebui să restituie CHF, nu RON.

Așadar, recurenții nu plătesc mai mult decât li s-a acordat, ci exact aceeași cantitate de CHF împrumutată la care s-a adăugat dobânda și comisioanele.

S-a adăugat că modalitatea în care debitorii procura cantitatea de CHF necesara plății ratelor este un aspect exterior contractului de credit.

Prin întâmpinare s-a mai pretins că debitorii au putut prevedea creșterea cursului CHF întrucât :

- la data încheierii contractului de credit, [REDACTED] 1 CHF valora 2,1514 lei

- în anul 2018, la data formulării notificării de dare în plată, 1 CHF valora 4,2986 lei
- în aceasta perioadă creșterea valutara a fost de 99% și nu 130% cum greșit a reținut instanța de fond
- anterior cu 9 ani încheierii contractului de credit, la data de 05.12.1998, 1 CHF valora 0,8158 lei, iar creșterea la data încheierii contractului de credit a fost de 163%.

Prin urmare, creșterea valutara a fost una mult mai mare anterior cu 9 ani încheierii contractului de credit decât ulterior acestui moment, astfel încât creșterea valutara nu este una imprevizibilă și ieșită din comun, ci una previzibilă.

S-a susținut că moneda CHF nu a cunoscut o creștere spectaculoasă ulterior încheierii contractului de credit, ci a cunoscut o creștere asemănătoare raportat la o perioadă identică anterioară încheierii contractului de credit, astfel încât creșterea valutara putea fi ușor previzionată de către debitorii.

A fost precizat că, potrivit Deciziei CCR nr.62/2017, riscul valutar inerent este un element al prețului contractului de credit acordat în monedă străină, atât timp cât împrumutatul trebuia să restituie împrumutul în aceeași monedă.

Ca urmare, diferențele între valorile ratelor lunare generate de aplicarea ratelor de schimb valutar între moneda creditului și moneda în care împrumutatul își realizează veniturile sunt o parte componentă a prețului contractului, fiind incluse inerent în obiectul contractului.

De asemenea, posibilitatea diminuării veniturilor în situația în care creditul a fost contractat pe o perioadă de 360 de luni, nu este o chestiune ce nu putea fi prevăzută.

S-a apreciat că nu a constitui un element excepțional și exterior ce nu putea fi prevăzut în mod rezonabil la data încheierii contractului și care să justifice aplicarea teoriei impreviziunii la contractul din cauza aspectul invocat de reclamantii în sensul că veniturile lor au scăzut iar costul credit acordat, ulterior cesionat, s-a dublat, adăugându-se dobânzi și penalități.

O astfel de fluctuație a veniturilor, pe o perioadă contractual mare, de 360 de luni, nu era imprevizibilă pentru reclamantii debitorii și nu reprezintă un risc supra-adăugat care nu a putut face obiectul în concretă al unei previzionări de către aceștia, risc care să treacă dincolo de puterea de prevedere a cocontractanților și care ținea de intervenirea unor elemente ce nu puteau fi avute în vedere la momentul a quo.

Intimata – reclamantă a considerat că recurenții au ales în mod discreționar să dea în plată imobilul ipotecat, în ciuda capacității acestora de a executa prestațiile așa cum au fost convenite de părți la încheierea contractului, iar această conduită contravine în mod grav scopului urmărit de lege și exclude aplicarea mecanismului de dare în plată.

S-a pretins că recurenții urmăresc să fie practic exonerati de la executarea obligațiilor contractuale pe care și le-au asumat față de intimată, aspect ce face inaplicabilă teoria impreviziunii tocmai în considerarea văditei încălcări a principiului executării cu bună-credință a obligațiilor.

Pe cale de consecință, față de lipsa oricăror dovezi în sensul imposibilității continuării contractului și a achitării creditului, fiind evident că recurenții pur și simplu nu mai doresc să plătească creditul și având în vedere că nu suntem în prezența unei situații excepționale de natură a face obligația excesiv de oneroasă, este cert că nu este îndeplinită condiția subiectivă a impreviziunii.

În drept, s-au invocat dispozițiile art.201 NCPC, art.7 din Legea nr.77/2016, art.148 al.2 din Constituție, art.17 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

În baza art.223 și art.411 al.1 pct.2 teza a doua NCPC s-a solicitat judecata cauzei și în lipsa părților.

IV. În faza recursului nu s-au încuviințat și administrat probe noi.

V. La termenul de judecată din data de 30.09.2021, Curtea a invocat din oficiu incidența motivului de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.6 NCPC.

VI. Analizând recursul declarat, Curtea reține următoarele:

Recurenții – pârâți [REDACTAT] și [REDACTAT], în calitate de împrumutat și codebitor, au încheiat cu [REDACTAT] contractul de facilitare de credit și de garanție nr. [REDACTAT] prin care banca a acordat împrumutatului un credit în valoare de 121.000 CHF pe o perioadă de 360 de luni.

Ulterior, a fost perfectat actul adițional nr. [REDACTAT] în cuprinsul căruia este menționat că intimata – reclamantă [REDACTAT], reprezentată de mandatarul [REDACTAT], a acordat recurenților – pârâți creditul în sumă de 121.000 CHF.

Rambursarea sumei împrumutate a fost garantată prin instituirea unui ipotecii de rang I asupra imobilului situat în București, [REDACTAT], astfel cum rezultă din contractul de credit și din contractul de ipotecă autentificat sub nr. [REDACTAT] de Biroul Notarial Expert.

Recurenții – pârâți au comunicat intimei – reclamante la data de [REDACTAT], în temeiul Legii nr.77/2016, o notificarea emisă de Cabinetul de avocat Burada Alexandra prin care au solicitat fie adaptarea contractului de facilitare de credit și de garanție nr. [REDACTAT], fie încetarea acestuia prin transferul dreptului de proprietate asupra imobilului ipotecat.

Intimata – reclamantă [REDACTAT] a formulat o contestație întemeiată pe dispozițiile Legii nr.77/2016 care a fost admisă de către prima instanță.

Instanța de apel a admis apelul incident formulat de intimata – reclamantă și a respins ca nefondat apelul principal introdus de recurenții – pârâți.

Împotriva deciziei instanței de apel a fost formulată o cerere de recurs de către recurenții – pârâți [REDACTAT] și [REDACTAT], fiind invocată incidența motivelor de casare prevăzute de art.488 al.1 pct.5 și pct.8 NCPC.

Totodată, la termenul de judecată din data de 30.09.2021, Curtea a invocat din oficiu incidența motivului de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.6 NCPC.

1). Procedând la analiza cererii de recurs, Curtea apreciază că sunt neîntemeiate criticile recurenților – pârâți referitoare la incidența motivului de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.5 NCPC.

Potrivit acestui text de lege, casarea unor hotărâri se poate face numai pentru motive de nelegalitate, atunci când, prin hotărârea dată, instanța a încălcat regulile de procedură a căror nerespectare atrage sancțiunea nulității.

Așa cum s-a arătat în doctrină, motivul de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.5 NCPC cuprinde încălcarea oricăror reguli de procedură a căror nerespectare atrage nulitatea, indiferent după cum aceasta este condiționată sau nu de existența unei vătămări (Drept procesual civil, Ediția a 3 a, Editura Hamangiu 2016, Boroi G., Stancu M., f.667).

Referitor la încălcarea dispozițiilor art.22 al.7 NCPC, trebuie observat că acest text de lege prevede faptul că ”Ori de câte ori legea îi rezervă judecătorului puterea de apreciere sau îi cere să țină seama de toate circumstanțele cauzei, judecătorul va ține seama, între altele, de principiile generale ale dreptului, de cerințele echității și de buna-credință”.

Au pretins recurenții – pârâți că instanța de apel ar fi încălcat principiul efectului util al normelor juridice întrucât a oferit o interpretare Legii nr.77/2016 și deciziilor Curții Constituționale care duce la inaplicabilitatea acestui act normativ.

Trebuie remarcat că legiuitorul a reglementat un motiv de casare special pentru situația în care hotărârea a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material, respectiv art.488 al.1 pct.8 NCPC.

În aceste condiții, o eventuală încălcare / aplicare greșită a dispozițiilor Legii nr.77/2016, astfel cum au fost interpretate prin deciziile Curții Constituționale, nu poate atrage incidența motivului de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.5 NCPC, ci a celui reglementat la art.488 al.1 pct.8 NCPC.

În concluzie, nu pot fi reținute criticile recurenților – pârâți referitoare la incidența motivului de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.5 NCPC.

2). În continuarea analizei cererii de recurs, Curtea consideră că este incident motivul de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.8 NCPC.

Potrivit acestui text de lege, casarea unor hotărâri se poate face numai pentru motive de nelegalitate, atunci când a fost dată cu încălcarea sau aplicarea greșită a normelor de drept material.

Ipotezele circumscrise acestui motiv de casare se referă la situațiile în care instanța aplică un act normativ care nu este incident în pricina dedusă judecății, dă eficiență unei norme generale în condițiile existenței unei norme speciale aplicabile sau dă o interpretare greșită textului de lege aplicabil în cauză.

Recurenții – pârâți au susținut că instanța de apel a făcut o greșită aplicare și interpretare a dispozițiilor art.969 și art.970 Cod civil de la 1864, a prevederilor Legii nr.77/2016 și a deciziilor Curții Constituționale, art.5 al.1 teza a II a din Directiva CEE 93/13, art.1 al.2 din Legea nr.193/2000 atunci când a reținut că nu este incidentă teoria imprevizunii.

În ceea ce privește prevederile art.5 al.1 teza a II a din Directiva CEE 93/13, art.1 al.2 din Legea nr.193/2000, Curtea apreciază că acestea nu sunt incidente în speță întrucât, așa cum rezultă din considerentele deciziei recurate, instanța de apel nu a avut un dubiu asupra interpretării unor clauze contractuale pentru a se aplica principiul în dubio pro consumer.

Continuând verificarea cererii de recurs, Curtea apreciază că sunt întemeiate criticile recurenților – pârâți potrivit cărora sunt îndeplinite toate condițiile prevăzute de Legea nr.77/2016 pentru a opera procedura dării în plată, instanța de apel interpretând și aplicând greșit prevederile acestui act normativ și ale art.969 și art.970 Cod civil de la 1864.

În primul rând, așa cum rezultă din cuprinsul deciziei recurate, instanța de apel a reținut faptul că prin sentința apelată s-a considerat în mod corect că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art.4 al.1 lit.a, b, c și d din Legea nr.77/2016.

Potrivit art.430 NCPC, aceste dezlegări date de instanța de apel au intrat în autoritatea de lucru judecat întrucât nu au fost contestate prin intermediul căilor de atac.

În al doilea rând, în plus față de condițiile prevăzute de art.4 al.1 lit.a – d din Legea nr.77/2016, prin Decizia CCR nr.623/2016 s-a stabilit că ”prevederile din art.11 teza întâi raportate la art.3 teza a doua, art.4, 7 și 8 din Legea nr.77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite sunt constituționale în măsura în care instanța judecătorească verifică condițiile referitoare la existența imprevizunii”.

Prin urmare, pentru a putea opera procedura dării în plată reglementată de Legea nr.77/2016 trebuie să fie îndeplinite și condițiile referitoare la existența imprevizunii.

Trebuie observat că, raportat la data încheierii contractului de credit ([REDACTED]), conform art.102 din Legea nr.71/2011, în prezenta cauză este aplicabil Codul civil de la 1864.

Deși vechiul Cod civil nu reglementa în mod expres teoria imprevizunii, ea a cunoscut o consacrare doctrinară și jurisprudențială, astfel că nu poate fi exclusă, de plano, aplicabilitatea ei, pe temeiul lipsei de consacrare legală.

În continuare, trebuie remarcat că prin mai multe decizii pronunțate de Curtea Constituțională a României au fost interpretate dispozițiile Legii nr.77/2016 și au fost explicate condițiile în care operează teoria imprevizunii.

Potrivit art.147 al.4 din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii de la data publicării în Monitorul Oficial al României.

Totodată, prin mai multe decizii ale Curții Constituționale a României (nr.1/1995, nr.1415/2009, nr.414/2010, nr.874/2018 etc.) s-a reținut faptul că toate deciziile instanței de contencios constituțional, în întregul lor (considerente și dispozitiv) și indiferent de tipul deciziei, sunt general obligatorii și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept.

În aceste condiții, este evident faptul că instanțele de control judiciar sunt obligate să respecte și să aplice toate deciziile Curții Constituționale publicate în Monitorul Oficial al României anterior pronunțării deciziei în calea de atac, chiar dacă publicarea s-a produs ulterior datei la care litigiul a fost pornit sau la care a fost pronunțată hotărârea atacată.

Prin Decizia nr.623/25.10.2016 pronunțată de Curtea Constituțională s-a statuat că :

”În esență, impreviziunea intervine când în executarea contractului a survenit un eveniment excepțional și exterior ce nu putea fi prevăzut în mod rezonabil la data încheierii contractului în privința amplitudinii și efectelor sale, ceea ce face excesiv de oneroasă executarea obligațiilor prevăzute de acesta. Drept urmare, clauzele contractului cu executare succesivă în timp trebuie adaptate în mod adecvat la noua realitate în măsura survenirii unui risc care se circumscrie ideii de impreviziune. În acest context, Curtea reține că determinarea împrejurărilor care justifică aplicarea impreviziunii, concept derivând din buna-credință care trebuie să caracterizeze executarea contractului, trebuie realizată ținându-se cont de ideea de risc al contractului. Acesta trebuie analizat dintr-un punct de vedere bivalent atunci când acesta se materializează; astfel, contractul în sine presupune un risc inerent asumat în mod voluntar de cele două părți ale contractului, în baza autonomiei lor de voință, principiu care caracterizează materia încheierii contractului, și unul supraadăugat care nu a putut face obiectul în concreto al unei previzionări de către niciuna dintre acestea, risc care trece dincolo de puterea de prevedere a cocontractanților și care ține de intervenirea unor elemente ce nu puteau fi avute în vedere la momentul a quo.

Impreviziunea vizează numai riscul supraadăugat și, în condițiile intervenirii acestuia, este menită să reamenajeze prestațiile la care părțile s-au obligat în condițiile noii realități economice/juridice. Ea nu are drept scop revenirea la prestațiile de la momentul a quo al încheierii contractului de credit sau la riscul acceptat de către părți la același moment, fiind, așadar, străină acestora, dar oferă o bază legală pentru adaptarea sau încetarea contractului. Adaptarea are loc atunci când utilitatea socială a contractului poate fi menținută, pe când încetarea atunci când în cazul intervenirii noilor condiții contractul își pierde utilitatea socială. În consecință, Curtea reține că revine, în primul rând, părților obligația de a renegocia contractul, iar, în al doilea rând, renegocierea trebuie să fie una efectivă prin raportare la noua realitate.

Din cele de mai sus rezultă că adaptarea contractului pe parcursul executării sale la noua realitate intervenită echivalează cu menținerea utilității sociale a acestuia, mai precis permite executarea în continuare a contractului prin reechilibrarea prestațiilor. Evaluarea intervenirii acestui risc trebuie privită și realizată în ansamblu, prin analiza cel puțin a calității și pregătirii economice/juridice a cocontractanților (dihotomia profesionist/ consumator), a valorii prestațiilor stabilite prin contract, a riscului deja materializat și suportat pe perioada derulării contractului de credit, precum și a noilor condiții economice care denaturează atât voința părților, cât și utilitatea socială a contractului de credit. Această evaluare de ansamblu permite stabilirea, pe de o parte, a limitei dintre cele două categorii de riscuri anterior menționate și, pe de altă parte, în funcție de rezultatul la care se ajunge, luarea unei decizii cu privire la soarta contractului.

Prin urmare, potrivit arhitecturii constituționale și legale, în caz de neînțelegere între părți, evaluarea existenței situației neprevăzute (condiție obiectivă) și a efectelor sale asupra executării contractului, a bunei-credințe în exercitarea drepturilor și obligațiilor contractuale ale părților (condiții subiective), precum și a echității (ce presupune atât o latură obiectivă, cât și una subiectivă) trebuie realizată cu maximă rigoare și cade în sarcina instanței judecătorești, organ care beneficiază de garanția de independență și imparțialitate și care, pe această cale, dobândește un rol important în determinarea condițiilor de executare a contractului. Consecința luării în considerare a criteriului bunei-credințe constituie o lărgire a rolului judecătorului în contract, dar securitatea juridică nu va fi pusă în pericol, întrucât intervenția judiciară este limitată de îndeplinirea condițiilor specifice impreviziunii contractuale”.

În considerentele Deciziei CCR nr.62/07.02.2017 (parag.44) s-a învederat că ”incidența principiului nominalismului monetar în contractele de credit în franci elvețieni nu constituie o piedică în calea aplicării mecanismului impreviziunii, dacă sunt îndeplinite condițiile de incidență ale acestuia”.

Ulterior, prin Decizia CCR nr.565/2017 s-a indicat că ”deși creditorul obligației deține, în principiu, un bun, în sensul art.1 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, reprezentat de creanța care face obiectul contractului de credit (a se vedea în acest sens și Decizia nr.755/16.12.2014 publicată în M. Of. al României, Partea I, nr.1019.02.2015, paragraful 24), intervenția statului operată prin textele de lege criticate urmărește un scop legitim, respectiv protecția

consumatorului prin evitarea punerii acestuia în situația de a plăti sume de bani corespunzătoare contractului de credit, în condițiile în care se invocă impreviziunea întemeiată pe art.969 și art.970 din Codul civil din 1864. Așadar, scopul legitim urmărit se circumscrie conceptului de protecție a consumatorului prin înlăturarea pericolului ruinei sale iminente”.

Trebuie remarcat că prin Decizia CCR nr.415/2018 s-a statuat faptul că :

”În plus, Curtea reține că, în analiza conformității dispozițiilor art.5 alin.(3) și art.7 alin.(4) din Legea nr.77/2016 cu prevederile constituționale care garantează dreptul de proprietate privată, Curtea a valorizat, de exemplu în paragrafele 35 și 37 ale Deciziei nr.95 din 28 februarie 2017, ideea de ruină (iminentă) a debitorului, din perspectiva raportului contractual existent între cele două părți, în sensul că această apreciere nu vizează evoluția/fluctuația situației financiare/materiale a debitorului ulterioară încheierii contractului de credit, ci are în vedere, în mod exclusiv, disproporția și dezechilibrul survenite ca urmare a materializării riscului supraadăugat (cu privire la noțiunea de risc supraadăugat a se vedea paragrafele 96 și 97 ale Deciziei nr. 623 din 25 octombrie 2016).

În continuare, Curtea reține că impreviziunea vizează numai o ruină contractuală, care afectează utilitatea socială a contractului de credit, și nicidecum o ruină personală a debitorului. Astfel, în evaluarea impreviziunii se vor analiza, exclusiv, prestațiile părților din contractul de credit de natură să determine ruina contractuală a debitorului, și nu se vor avea în vedere aspectele financiare/materiale care nu se află în legătură cu contractul de credit. În caz contrar ar fi alterată noțiunea de impreviziune contractuală, care ar glisa, în cazul dat, de la evaluarea dezechilibrului dintre prestațiile părților la analiza caracterului suficient sau insuficient al veniturilor debitorului.

În considerarea celor anterior expuse, Curtea constată că debitorul care solicită, în temeiul dispozițiilor Legii nr.77/2016, darea în plată a imobilului, sub condiția îndeplinirii condițiilor impreviziunii, se află într-o situație, principial, diferită de aceea a debitorului care, în temeiul dispozițiilor art.6 din Legea nr.151/2015 privind procedura insolvenței persoanelor fizice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 464 din 26 iunie 2015, inițiază procedura de insolvență. Numai în cazul acestei din urmă categorii de debitori, în soluționarea cererii de deschidere a procedurii de către comisia de insolvență, în temeiul art.14 din Legea nr. 151/2015 (...) sau, după caz, de către instanța judecătorească, în temeiul art.48 alin.(1) din Legea nr. 151/2015 (...) este analizată insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor, pe măsură ce acestea devin scadente.

În aceste condiții, instanța judecătorească investită, în temeiul art.7 sau, după caz, art.8 din Legea nr.77/2016, cu soluționarea unor acțiuni având ca obiect contestații formulate de creditori și, respectiv, acțiuni ale debitorilor, ca expresie a obligației statului de a garanta dreptul de proprietate privată, nu va analiza dacă patrimoniul debitorului se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor, pe măsură ce acestea devin scadente, ci își va limita analiza la dinamica obligațiilor reciproce întemeiate pe contractul de credit și, în măsura în care va ajunge la concluzia că această dinamică este de natură să conducă la ruina contractuală a debitorului, prin materializarea riscului supraadăugat, va putea constata că, referitor la contractul de credit astfel analizat, a intervenit impreviziunea. Așadar, instanța judecătorească, în evaluarea impreviziunii, nu poate împrumuta elemente/criterii specifice procedurii insolvenței persoanei fizice”.

În final, trebuie observat că prin Decizia CCR nr.731/2019 s-au reținut următoarele :

„Curtea constată că legiuitorul a identificat în mod corect diferențele de curs valutar apărute pe perioada de executare a contractului, ca un factor generator al impreviziunii, rămânând, însă, de analizat consistența valorică și persistența în timp a acestor fluctuații de curs în economia contractului.

Raportând cele de mai sus la ipoteza fluctuației de curs valutar, Curtea constată că este îndeplinită condiția obiectivă a intervenirii situației neprevăzute atât timp cât fluctuația de curs valutar are o anumită consistență valorică și persistență temporală. În privința condițiilor subiective, Curtea reține că, atât timp cât debitorul nu a provocat el însuși situația obiectivă reținută sau nu a avut intenția expres materializată de a se angaja în executarea unui risc supraadăugat asociat contractului de credit, înseamnă că în situația dată există impreviziune. Prin urmare, Curtea constată că diferențele de curs valutar de o anumită amploare, sub aspectul cuantumului și întinderii în timp, pot constitui, în sine, o

situație de impreviziune, pentru că la momentul contractării creditului, deși părțile au avut în vedere o anumită fluctuație valutară inerentă oricărui contract convenit în monedă străină, nu se poate afirma cu drept temeii că riscul astfel acceptat a depășit ceea ce este rezonabil. Totodată, Curtea reiterează faptul că nu există nicio relație între impreviziunea în contracte și situația financiară a debitorului, impreviziunea exprimând o tensiune intracontractuală și nu una personală, ce transcende cadrului strict contractual”.

Așa cum rezultă inclusiv din Deciziile CCR nr.623/2016, nr.62/2017, nr.565/2017, nr.415/2018 și nr.731/2019, pentru a fi incidentă impreviziunea trebuie îndeplinite următoarele condiții obiective și subiective :

- a). existența unui eveniment excepțional și exterior ce nu putea fi prevăzut în mod rezonabil la data încheierii contractului
- b). acest eveniment să facă excesiv de oneroasă executarea obligațiilor contractuale, iar în executarea contractului să fie respectate principiile buneii - credințe și a echității.

a). Referitor la prima condiție, recurenții – pârâți au susținut că evenimentul excepțional și exterior care nu a putut fi prevăzut în mod rezonabil la data încheierii contractului de credit este reprezentat de hipervalorizarea fracului elvețian în raport cu moneda națională.

Curtea consideră că, raportat la circumstanțele concrete ale prezentei spețe, aprecierea francului elvețian față de moneda națională reprezintă un eveniment exterior, imprevizibil și excepțional.

Trebuie observat că prin Decizia CCR nr.62/2017 s-a statuat că reglementarea legală a principiului nominalismului monetar (art.1578 Cod civil de la 1864) nu poate împiedica aplicarea teoriei impreviziunii în cazul în care sunt îndeplinite condițiile de incidență ale acestei teorii.

În aceste condiții, susținerile intimatelor – reclamante referitoare la incidența principiului nominalismului monetar nu pot conduce la concluzia că ar fi exclusă aplicarea teoriei impreviziunii în prezenta cauză.

Mai trebuie adăugat că încheierea unui contract de credit în monedă străină (CHF) / existența unei clauze în contractul de credit referitoare la restituirea creditului în moneda în care a fost acordat (CHF) și perioada contractuală îndelungată (360 de luni) nu pot conduce la concluzia că aplicarea teoriei impreviziunii este exclusă de plano întrucât, așa cum s-a statuat în Decizia CCR nr.623/2016, această teorie, fundamentată pe principiile puterii de lege / forței obligatorii a contractului și buneii - credințe în executarea acestuia, atenuază caracterul obligatoriu al contractului, în măsura în care, pe perioada executării acestuia, intervine o situație imprevizibilă.

Prin Decizia CCR nr.731/2019 s-a statuat în mod expres că ”diferențele de curs valutar de o anumită amploare, sub aspectul cuantumului și întinderii în timp, pot constitui, în sine, o situație de impreviziune, pentru că la momentul contractării creditului, deși părțile au avut în vedere o anumită fluctuație valutară inerentă oricărui contract convenit în monedă străină, nu se poate afirma cu drept temeii că riscul astfel acceptat a depășit ceea ce este rezonabil”.

Este evident faptul că, raportat la dezlegările obligatorii date de Curtea Constituțională a României prin Decizia nr.731/2019, diferențele de curs valutar care au o anumită amploare a cuantumului și întinderii în timp îndeplinesc condițiile teoriei impreviziunii.

În speță, evoluția cursului valutar a fost următoarea :

- la momentul încheierii contractului de credit, 1 CHF = 2,1514 lei (05.12.2007)
- la data de 15.01.2015 valoarea monedei CHF în raport cu moneda națională a depășit pentru prima dată nivelul de 4,00 lei (4,3287 lei)
- la momentul înregistrării notificării de către bancă, 1 CHF = 3,9911 lei (24.07.2018)
- la data pronunțării prezentei decizii (14.10.2021), 1 CHF = 4,6305 lei.

În aceste condiții, față de momentul încheierii convenției de credit, cuantumul creșterii cursului valutar a fost de :

- 85,51 % dacă ne raportăm la data formulării notificării
- 115,23% dacă ne raportăm la data pronunțării prezentei decizii.

În ceea ce privește întinderea în timp a creșterii, trebuie observat că se menține de peste 6 ani o majorare de peste 85% a cursului valutar CHF – leu, în acest interval de timp fiind înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%.

Contrar susținerilor intimitei – reclamante, nu poate fi luat în calcul cursul de schimb valutar de la data perfectării actului adițional nr.1/01.02.2012 întrucât acest act juridic a fost încheiat ca urmare a cererii recurenților – părâți de reeșalonare a creditului și sumelor restante, nefiind modificat capitalul.

O majorare a cursului de schimb valutar de peste 85% care se menține de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%, care este suportată integral de către recurenții – părâți reprezintă un eveniment exterior, imprevizibil și excepțional.

Este evident faptul că majorarea cursului valutar este un eveniment exterior contractului de credit, nefiind determinată de voința părților contractante.

În ceea ce privește posibilitatea de a previziona evoluția cursului valutar, trebuie observat că, indiferent de calitatea și pregătirea cocontractanților, oricare dintre aceștia are posibilitatea să prevadă că există un risc valutar în cazul contractelor de credit în monedă străină determinat de fluctuația cursului de schimb valutar.

De altfel, inclusiv în Decizia CCR nr.62/07.02.2017 este subliniat faptul că, "Concomitent cu identificarea avantajelor acestui tip de credit, împrumutatul are posibilitatea de a identifica și dezavantajele lui, printre care riscul de a angaja o sumă mai mare de lei pentru restituirea unui credit în valută comparativ cu cel în lei (dacă aceasta este moneda în care obține principalele venituri)".

Pe de altă parte, deși este de notorietate fluctuația cursului monetar, acest lucru nu echivalează cu posibilitatea de a prevedea modalitatea de variație a cursului într-o anumită perioadă determinată, respectiv dacă acesta va crește sau va scădea.

Simplul fapt că banca este un profesionist în domeniul financiar-bancar nu implică în mod necesar cunoașterea de către aceasta a modului cum va evolua cursul valutar, cu atât mai mult cu cât perioada contractuală este una îndelungată.

Nu există nicio dovadă din care să rezulte că, la momentul încheierii contractului de credit, banca ar fi avut posibilitatea să anticipeze / să cunoască variația concretă a cursului de schimb CHF – leu.

Totodată, nici intimata – reclamantă nu a probat faptul că recurenții – părâți ar fi avut posibilitatea de a prevedea în concret creșterea a cursului CHF față de moneda națională.

Faptul că în perioada de nouă ani anterioară încheierii contractului de credit cursul de schimb valutar a înregistrat o variație de 163 % nu poate conduce la concluzia că recurenții – părâți ar fi putut previziona în mod rezonabil o majorare a cursului de schimb valutar de peste 85% care se menține de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%.

Deși părțile au avut în vedere o anumită fluctuație valutară inerentă oricărui contract convenit în monedă străină, nu se poate afirma cu drept temei că ar fi avut în vedere o majorare a cursului de schimb valutar de peste 85% care se menține de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%, care să fie suportată integral de către recurenții – părâți.

Dacă s-ar îmbrățișa raționamentul instanței de apel și al intimitei – reclamante ar însemna că orice eveniment care s-a mai produs anterior (război, cutremur, criză economică etc.) nu poate fi imprevizibil și excepțional.

În opinia Curții nu se poate susține în mod rezonabil că nu poate avea caracter extraordinar și imprevizibil inclusiv un eveniment care s-a mai produs anterior (război, cutremur, criză economică etc.).

O variație rezonabilă și care putea fi avută în vedere de părți la încheierea contractului de credit este reprezentată de cea înregistrată :

- în cei șase ani anterior perfectării contractului de credit, când cursul de schimb valutar CHF – leu a avut o creștere de 11,27 %, fluctuând de la 1 CHF = 1,9089 lei (05.12.2001) la 1 CHF = 2,1514 lei (05.12.2007)

- în cei șapte ani anterior perfectării contractului de credit, când cursul de schimb valutar CHF – leu a avut o creștere de 30,97 %, fluctuând de la 1 CHF = 1,4850 lei (05.12.2000) la 1 CHF = 2,1514 lei (05.12.2007)
- în cei opt ani anterior perfectării contractului de credit, când cursul de schimb valutar CHF – leu a avut o creștere de 30,92 %, fluctuând de la 1 CHF = 1,4861 lei (06.12.1999) la 1 CHF = 2,1514 lei (05.12.2007).

Nu există o majorare a cursului unei alte valute importante de peste 85% și care să persiste de peste 6 ani, interval de timp în care să fie înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%.

Mai trebuie observat că nu are nicio relevanță faptul că majorarea cursului de schimb CHF – leu după data încheierii contractului de credit a avut loc în decursul timpului întrucât, așa cum a stabilit Curtea Constituțională a României prin Decizia nr.731/2019, importantă este persistența în timp a creșterii cursului valutar.

Cu alte cuvinte, poate exista o creștere bruscă a cursului valutar, dar care să dureze foarte puțin timp și poate exista o creștere lentă a cursului valutar (întinsă pe 11 ani), dar care să persiste o perioadă foarte lungă de timp.

Or, așa cum a fost menționat anterior, majorarea cursului de schimb valutar de peste 85% persistă de peste 6 ani, în acest interval de timp fiind înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%.

În aceste condiții, o majorare a cursului de schimb valutar de peste 85% care se menține de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%, reprezintă un eveniment imprevizibil.

Raportat la amploarea cuantumului și întinderii în timp a diferențelor de curs valutar, este vorba de un eveniment excepțional.

Așa cum a fost menționat în considerentele Deciziei CCR nr.731/2019, nu se poate considera că părțile ar fi acceptat la încheierea contractului de credit părțile un risc care depășește ceea ce este rezonabil.

O majorare a cursului de schimb valutar de peste 85% care se menține de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%, care trebuie suportată integral de către recurenții – părți, nu poate fi considerată rezonabilă.

Contrar susținerilor instanței de apel și intimitei – reclamante, faptul că în perioada de nouă ani anterioară încheierii contractului de credit cursul de schimb valutar a înregistrat o variație de 163 % nu poate conduce la concluzia că nu este excepțională o majorare a cursului de schimb valutar de peste 85% care se menține de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%.

Dacă s-ar îmbrățișa raționamentul instanței de apel și al intimitei – reclamante ar însemna că orice eveniment care s-a mai produs anterior (război, cutremur, criză economică etc.) nu poate fi imprevizibil și excepțional.

În opinia Curții nu se poate susține în mod rezonabil că nu poate avea caracter extraordinar și imprevizibil inclusiv un eveniment care s-a mai produs anterior (război, cutremur, criză economică etc.).

O variație rezonabilă și care putea fi avută în vedere de părți la încheierea contractului de credit este reprezentată de cea înregistrată :

- în cei șase ani anterior perfectării contractului de credit, când cursul de schimb valutar CHF – leu a avut o creștere de 11,27 %, fluctuând de la 1 CHF = 1,9089 lei (05.12.2001) la 1 CHF = 2,1514 lei (05.12.2007)
- în cei șapte ani anterior perfectării contractului de credit, când cursul de schimb valutar CHF – leu a avut o creștere de 30,97 %, fluctuând de la 1 CHF = 1,4850 lei (05.12.2000) la 1 CHF = 2,1514 lei (05.12.2007)
- în cei opt ani anterior perfectării contractului de credit, când cursul de schimb valutar CHF – leu a avut o creștere de 30,92 %, fluctuând de la 1 CHF = 1,4861 lei (06.12.1999) la 1 CHF = 2,1514 lei (05.12.2007).

Nu există o majorare a cursului unei alte valute importante de peste 85% și care să persiste de peste 6 ani, interval de timp în care să fie înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%.

Totodată, nu are nicio relevanță faptul că majorarea cursului de schimb CHF – leu după data încheierii contractului de credit a avut loc în decursul timpului întrucât, așa cum a stabilit Curtea Constituțională a României prin Decizia nr.731/2019, importantă este persistența în timp a creșterii cursului valutar.

Cu alte cuvinte, poate exista o creștere bruscă a cursului valutar, dar care să dureze foarte puțin timp și poate exista o creștere lentă a cursului valutar (întinsă pe 11 ani), dar care să persiste o perioadă foarte lungă de timp.

Or, așa cum a fost menționat anterior, majorarea cursului de schimb valutar de peste 85% persistă de peste 6 ani, în acest interval de timp fiind înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%.

Trebuie remarcat și faptul că în art.6 al.2 lit.a din Regulamentul BNR nr.24/28.10.2011 (abrogat prin Regulamentul BNR nr.17/2012) a fost menționat că reprezintă un șoc pe cursul de schimb valutar o creștere a cursului CHF – leu cu 52,6%.

Din moment ce BNR a considerat în cuprinsul Regulamentului nr.24/2011 că reprezintă un șoc pe cursul de schimb valutar o creștere a cursului CHF – leu cu 52,6%, nu se poate susține că o majorare a cursului de schimb valutar de peste 85% care se menține de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%, nu este excepțională și că ar fi putut fi avută în mod rezonabil în vedere la data încheierii contractului de credit.

Mai trebuie observat că, așa cum rezultă din expunerea de motive a Legii nr.77/2016, acest act normativ a fost emis de legiuitor ca o formă de protecție a debitorilor din contractele de credit.

Având în vedere principiul general de drept potrivit căruia o normă juridică trebuie interpretată în sensul său pozitiv, generator de efecte juridice, modalitățile juridice de interpretare a unei norme legale trebuie să aibă în vedere nu numai litera, ci și spiritul legii, astfel încât rezultatul aplicării practice a normei juridice să fie cât mai aproape de finalitatea urmărită de legiuitor, care nu poate fi prezumat ab initio că își exercită rolul de legiferare în sensul negării atât a drepturilor și libertăților fundamentale consacrate de Constituție, cât și a principiilor constituționale.

A considera că nu reprezintă un eveniment excepțional și imprevizibil o majorare a cursului de schimb valutar de peste 85% care se menține de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%, face practic inaplicabilă Legea nr.77/2016 întrucât nu există o majorare a cursului unei alte valute importante de peste 85% și care să persiste de peste 6 ani, interval de timp în care să fie înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%.

Or, este evident faptul că nu aceasta a fost voința legiuitorului din moment ce, având cunoștința de amplitudinea cuantumului și întinderii în timp a diferențelor de curs valutar, a adoptat Legea nr.77/2016.

Curtea mai constată că nu pot fi avute în vedere în evaluarea îndeplinirii condițiilor impreviziunii criticile / susținerile / argumentele părților care privesc situația personală / financiară / materială a recurenților – pârâți.

Trebuie remarcat că prin Decizia CCR nr.415/2018 s-a învederat faptul că ”impreviziunea vizează numai o ruină contractuală, care afectează utilitatea socială a contractului de credit, și nicidecum o ruină personală a debitorului. Astfel, în evaluarea impreviziunii se vor analiza, exclusiv, prestațiile părților din contractul de credit de natură să determine ruina contractuală a debitorului, și nu se vor avea în vedere aspectele financiare/materiale care nu se află în legătură cu contractul de credit. În caz contrar ar fi alterată noțiunea de impreviziune contractuală, care ar glisa, în cazul dat, de la evaluarea dezechilibrului dintre prestațiile părților la analiza caracterului suficient sau insuficient al veniturilor debitorului”.

Având în vedere că dispozitivul și considerentele deciziilor Curții Constituționale sunt general obligatorii conform art.147 al.4 din Constituție, este evident faptul că în evaluarea îndeplinirii condițiilor impreviziunii nu are nicio relevanță situația personală / financiară / materială a recurenților – părâți.

În cuprinsul Deciziei CCR nr.623/2016 a fost precizat și faptul că niciuna dintre părți nu este culpabilă de apariția evenimentului excepțional și exterior.

Ca atare, nu pot fi avute în vedere în evaluarea îndeplinirii condițiilor impreviziunii susținerile referitoare la o eventuală culpă în executarea de către bancă a unor obligații contractuale / legale, respectiv încălcarea obligației de informare / consiliere.

În concluzie, este îndeplinită prima condiție pentru a reține incidența impreviziunii întrucât o majorare a cursului de schimb valutar de peste 85% care se menține de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%, care trebuie suportată integral de recurenții – părâți reprezintă un eveniment exterior, imprevizibil și excepțional.

b). În ceea ce privește a doua condiție, Curtea consideră că evenimentul exterior, imprevizibil și excepțional invocat de recurenții – părâți (creșterea cursului fracului elvețian) a făcut excesiv de onerosă executarea obligațiilor contractuale, fiind avute în vedere :

- pregătirea economică / juridică a cocontractanților
- valoarea prestațiilor stabilite prin contract și a riscului materializat și suportat raportat la situația neprevăzută invocată și la noile condiții economice
- eventuala menținere a utilității sociale a convenției raportat la avantajele / dezavantajele contractării unui credit în CHF.

Este evident faptul că, așa cum este menționat în Decizia CCR nr.62/07.02.2017, "Concomitent cu identificarea avantajelor acestui tip de credit, împrumutatul are posibilitatea de a identifica și dezavantajele lui, printre care riscul de a angaja o sumă mai mare de lei pentru restituirea unui credit în valută comparativ cu cel în lei (dacă aceasta este moneda în care obține principalele venituri)".

Însă, tot Curtea Constituțională a României a subliniat în Decizia CCR nr.731/2019 că "diferențele de curs valutar de o anumită amploare, sub aspectul cuantumului și întinderii în timp, pot constitui, în sine, o situație de impreviziune, pentru că la momentul contractării creditului, deși părțile au avut în vedere o anumită fluctuație valutară inerentă oricărui contract convenit în monedă străină, nu se poate afirma cu drept temei că riscul astfel acceptat a depășit ceea ce este rezonabil".

Pregătirea economică / juridică a cocontractanților nu a avut nicio relevanță întrucât, așa cum a fost argumentat mai sus, considerentele urmând a fi avute în vedere fără a fi reiterate :

- deși este de notorietate fluctuația cursului monetar, acest lucru nu echivalează cu posibilitatea de a prevedea modalitatea de variație a cursului într-o anumită perioadă determinată, respectiv dacă acesta va crește sau va scădea.
- simplul fapt că banca este un profesionist în domeniul financiar-bancar nu implică în mod necesar cunoașterea de către aceasta a modului cum va evolua cursul valutar, cu atât mai mult cu cât perioada contractuală este una îndelungată
- nu există nicio dovadă din care să rezulte că, la momentul încheierii contractului de credit, banca ar fi avut posibilitatea să anticipeze / să cunoască variația concretă a cursului de schimb CHF – leu
- nici intimata – reclamantă nu a probat faptul că recurenții – părâți ar fi avut posibilitatea de a prevedea în concret creșterea a cursului CHF față de moneda națională
- o majorare a cursului de schimb valutar de peste 85% care se menține de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%, reprezintă un eveniment imprevizibil și extraordinar.

În ceea ce privește valoarea prestațiilor stabilite prin contract și riscul materializat / suportat, așa cum este menționat expres în contractul de credit, recurenții – părâți au primit un credit în valoare de 121.000 CHF garantat cu o ipotecă de rang I asupra unui imobil.

Întrucât majorarea cursului de schimb valutar CHF – leu de peste 85% persistă de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%, valoarea obligațiilor de plată ale recurenților – pârâți s-a dublat față de momentul încheierii contractului de credit.

În aceste condiții, este evident faptul că recurenții – pârâți sunt singurii care au suportat riscul creșterii cursului valutar și apare inechitabilă menținerea contractului în forma inițială, astfel cum a fost modificată prin actul adițional, din moment ce :

- valoarea obligațiilor de plată s-a dublat față de data încheierii contractului de credit, fără fi identificat un beneficiu concret care să compenseze într-o măsură acceptabilă această creștere semnificativă
- recurenții – pârâți au achitat din creditul acordat (121.000 CHF și accesorii) suma de 69.311 CHF conform înscrisurilor și calculelor depuse de aceștia (65.332,49 CHF conform calculelor depuse de intimata – reclamantă)
- la momentul încheierii contractului de credit, banca a evaluat imobilul ipotecat la suma de 121.000 Euro, considerând că este suficientă pentru a garanta creditul de 121.000 CHF și accesoriiile
- în anul 2018, când a fost comunicată notificarea de către recurenții – pârâți, imobilul ipotecat valora 54.570 Euro conform grilei notariale pe anul 2018.

Referitor la devalorizarea imobilului ipotecat, în cuprinsul Deciziei CCR nr.623/2016 s-a reținut faptul că „un astfel de criteriu care a fost prevăzut alternativ cu cel al riscurilor ce izvorăsc din contractul de credit și, deci, folosit de sine stătător este incompatibil cu aplicarea impreviziunii de către instanța judecătorească, astfel cum a fost configurată sub regimul Codului civil din 1864. Faptul că garanția adusă se devalorizează nu are legătură cu executarea contractului de credit. Acest criteriu ar putea, în schimb, să fie folosit în coroborare cu principiul echității ca parte a teoriei impreviziunii astfel cum a fost configurată sub regimul Codului civil din 1864. Astfel, instanța judecătorească urmează să evalueze dezechilibrul prestațiilor rezultate din contractul de credit și prin recurgerea la acest criteriu atunci când contractul de credit a fost convenit în vederea achiziționării unui imobil”.

Este evident faptul că imobilul ipotecat a înregistrat o devalorizare din moment ce, așa cum a fost menționat anterior :

- la momentul încheierii contractului de credit, banca a evaluat imobilul ipotecat la suma de 121.000 Euro, considerând că este suficientă pentru a garanta creditul de 121.000 CHF și accesoriiile
- în anul 2018, când a fost comunicată notificarea de către recurenții – pârâți, imobilul ipotecat valora 54.570 Euro conform grilei notariale pe anul 2018.

Curtea consideră că nu ar fi respectate principiile buneii - credințe și echității, care trebuie să caracterizeze executarea unui contract, dacă s-ar considera că recurenții – pârâți trebuie să suporte toate riscurile majorării cursului de schimb valutar de peste 85% care se menține de peste 6 ani, interval de timp în care au fost înregistrate în mod constant creșteri de peste 100% și un maxim de 115,23%, precum și devalorizării imobilului ipotecat.

În final, Curtea reiterează că nu pot fi avute în vedere în evaluarea îndeplinirii condițiilor impreviziunii criticile / susținerile / argumentele părților care privesc situația personală / financiară / materială a recurenților – pârâți.

Trebuie remarcat că prin Decizia CCR nr.415/2018 s-a învederat faptul că ”impreviziunea vizează numai o ruină contractuală, care afectează utilitatea socială a contractului de credit, și nicidecum o ruină personală a debitorului. Astfel, în evaluarea impreviziunii se vor analiza, exclusiv, prestațiile părților din contractul de credit de natură să determine ruina contractuală a debitorului, și nu se vor avea în vedere aspectele financiare/materiale care nu se află în legătură cu contractul de credit. În caz contrar ar fi alterată noțiunea de impreviziune contractuală, care ar glisa, în cazul dat, de la evaluarea dezechilibrului dintre prestațiile părților la analiza caracterului suficient sau insuficient al veniturilor debitorului”.

Având în vedere că dispozitivul și considerentele deciziilor Curții Constituționale sunt general obligatorii conform art.147 al.4 din Constituție, este evident faptul că în evaluarea îndeplinirii condițiilor impreviziunii nu are nicio relevanță situația personală / financiară / materială a recurenților – părâți.

În cuprinsul Deciziei CCR nr.623/2016 a fost precizat și faptul că niciuna dintre părți nu este culpabilă de apariția evenimentului excepțional și exterior.

Ca atare, nu pot fi avute în vedere în evaluarea îndeplinirii condițiilor impreviziunii susținerile referitoare la o eventuală culpă în executarea de către bancă a unor obligații contractuale / legale, respectiv încălcarea obligației de informare / consiliere.

În concluzie, este îndeplinită și a doua condiție pentru a reține incidența impreviziunii întrucât evenimentul exterior, imprevizibil și excepțional invocat de recurenții – părâți (creșterea cursului fracului elvețian) a făcut excesiv de oneroasă executarea obligațiilor contractuale.

Fiind îndeplinite și condițiile pentru a reține incidența impreviziunii, toate exigențele procedurii de dare în plată reglementată de Legea nr.77/2016 sunt respectate, astfel că instanța de apel a interpretat și aplicat greșit prevederile acestui act normativ și ale art.969 și art.970 Cod civil de la 1864, fiind incident motivul de casare prevăzut de art.488 al.1 pct.8 NCPC.

3). Referitor la motivul de casare invocat din oficiu prevăzut de art.488 al.1 pct.6 NCPC, trebuie observat că acest text de lege prevede că poate fi casată o hotărâre numai pentru motive de nelegalitate, atunci când aceasta nu cuprinde motivele pe care se întemeiază sau când cuprinde motive contradictorii ori numai motive străine de natura cauzei.

Prin Decizia CCR nr.623/2016 s-a indicat că "Impreviziunea vizează numai riscul supraadăugat și, în condițiile intervenirii acestuia, este menită să reamenajeze prestațiile la care părțile s-au obligat în condițiile noii realități economice/juridice. Ea nu are drept scop revenirea la prestațiile de la momentul a quo al încheierii contractului de credit sau la riscul acceptat de către părți la același moment, fiind, așadar, străină acestora, dar oferă o bază legală pentru adaptarea sau încetarea contractului. Adaptarea are loc atunci când utilitatea socială a contractului poate fi menținută, pe când încetarea atunci când în cazul intervenirii noilor condiții contractul își pierde utilitatea socială".

Ca atare, adaptarea contractului de credit poate fi realizată doar dacă sunt îndeplinite condițiile referitoare la existența impreviziunii.

Or, așa cum a fost menționat anterior, în cauză sunt îndeplinite toate exigențele procedurii de dare în plată reglementată de Legea nr.77/2016, inclusiv condițiile pentru a reține incidența impreviziunii.

Prin apelul principal au fost formulate de către recurenții – părâți o serie de motive de apel care au vizat cererea reconvențională, respectiv remediile care ar trebui aplicate în cazul în care se constată că sunt îndeplinite toate exigențele procedurii de dare în plată reglementată de Legea nr.77/2016, inclusiv condițiile pentru a reține incidența impreviziunii.

Din considerentele deciziei recurate rezultă că instanța de apel nu a analizat aceste motive de apel, iar acest lucru echivalează cu necercetarea fondului unor critici cuprinse în cererea de apel principal.

Față de aceste argumente, Curtea apreciază că este incident și motivul de casare invocat din oficiu prevăzut de art.488 al.1 pct.6 NCPC și, pentru că instanța de apel nu a analizat motivele din apelul principal referitoare la cererea reconvențională, se impune casarea în tot a deciziei recurate și trimiterea cauzei aceleiași instanțe de apel în vederea rejudecării acestor motive de apel.

Este vorba de o casare totală întrucât :

- o cerere de apel are caracter unitar, astfel că soluționarea apelului principal implică inclusiv dezlegarea de către instanța de apel a motivelor de apel referitoare la cererea reconvențională
- în mod greșit s-a reținut că sunt neîntemeiate motivele din apelul principal referitoare la îndeplinirea tuturor exigențelor procedurii de dare în plată reglementată de Legea nr.77/2016, inclusiv condițiile pentru a reține incidența impreviziunii

- în mod greșit a fost admis apelul incident formulat de intimata – reclamantă pentru că acesta a vizat considerentele sentinței primei instanțe prin care s-a reținut faptul că este îndeplinită prima condiție (condiția obiectivă) a impreviziunii
- raportat la dispozițiile art.453 al.1 NCPC, întrucât apelul incident trebuia respins ca nefondat și culpa procesuală aparținea intimitei – reclamante, aceasta din urmă nu era îndreptățită să pretindă cheltuielile de judecată în sumă de 20 de lei constând în taxa judiciară de timbru aferentă apelului incident
- în rejudecare, instanța de apel urmează să analizeze / verifice motivele din apelul principal referitoare la cererea reconvențională.

4). Soluția instanței de recurs.

Pentru aceste considerente, în baza art.496 al.1 și al.2 și art.498 al.2 raportat la art.488 al.1 pct.6 și 8 NCPC, Curtea va admite recursul formulat de recurenții – pârâți [redacted] și [redacted] împotriva Deciziei civile nr. [redacted] pronunțată de Tribunalul București – Secția a VI a Civilă în dosarul nr. [redacted] în contradictoriu cu intimata – reclamantă [redacted], va casa în tot decizia recurată în sensul că :

- va respinge apelul incident formulat de apelanta - reclamantă [redacted] împotriva considerentelor Sentinței civile nr. [redacted] pronunțată de Judecătoria Sectorului 3 București în dosarul nr. [redacted] în contradictoriu cu intimații – pârâți [redacted] și [redacted] ca nefondat
- va trimite cauza instanței de apel pentru rejudecarea motivelor din apelul principal referitoare la cererea reconvențională
- va respinge ca neîntemeiată cererea apelantei - reclamante având ca obiect obligarea intimaților - pârâți la plata sumei de 20 lei reprezentând cheltuieli de judecată constând în taxa judiciară de timbru aferentă apelului incident.

Va lua act că părțile și-au rezervat dreptul de a solicita pe cale separată cheltuielile de judecată din recurs.

PENTRU ACESTE MOTIVE ÎN NUMELE LEGII DECIDE

Admite recursul formulat de recurenții – pârâți [redacted] (CNP [redacted], cu domiciliul în București, [redacted] și cu domiciliul ales în București, Bd. Pache Protopopescu, nr.31, et.2, ap.3, sector 2) și [redacted] [redacted], cu domiciliul în București, [redacted] și cu domiciliul ales în București, Bd. Pache Protopopescu, nr.31, et.2, ap.3, sector 2) împotriva Deciziei civile nr. [redacted] pronunțată de Tribunalul București – Secția a VI a Civilă în dosarul nr. [redacted] în contradictoriu cu intimata – reclamantă [redacted] (înregistrată în registrul comerțului al [redacted] cu sediul în [redacted] și sediul ales la [redacted] în București, [redacted]).

Casează în tot decizia recurată în sensul că :

Respinge apelul incident formulat de apelanta - reclamantă [redacted] împotriva considerentelor Sentinței civile nr. [redacted] pronunțată de Judecătoria Sectorului 3 București în dosarul nr. [redacted] în contradictoriu cu intimații – pârâți [redacted] și [redacted] ca nefondat.

Trimite cauza instanței de apel pentru rejudecarea motivelor din apelul principal referitoare la cererea reconvențională.

Respinge ca neîntemeiată cererea apelantei - reclamante având ca obiect obligarea intimaților - pârâți la plata sumei de 20 lei reprezentând cheltuieli de judecată constând în taxa judiciară de timbru aferentă apelului incident.

Ia act că părțile și-au rezervat dreptul de a solicita pe cale separată cheltuielile de judecată din recurs.

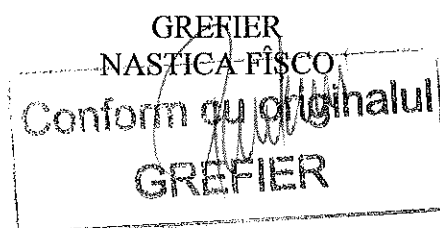
Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, azi 14.10.2021.

PREȘEDINTE
ȘTEFAN CIPRIAN CMECIU

JUDECĂTOR
ALINA LOREDANA POPESCU

JUDECĂTOR
ADINA CORBOȘ

Red./tehn.jud.Ș.C.C./5 ex.

Jud. apel: Camelia Pop/Monica Nica/Andreea Răducanu – Tribunalul București – Secția a VI a Civilă